

چرایی اهمیت امر «صیانت» و «طراحی نظام پیشگیرانه»

سیاست ۲۵/۴ از سیاست‌های بخشی بنیاد بهره‌وری موقوفات ناظر به «کاهش دعاوی حقوقی علیه آستان قدس رضوی، از طریق فیصله دادن به پرونده‌های حقوقی موجود و طراحی نظام پیشگیرانه» است. معاونت حقوقی بنیاد بهره‌وری موقوفات «سیاست صیانتی» نسبت به موقوفات را در سالهای گذشته طراحی و اجرا کرده بود که ضرورت و اهمیت امر «صیانت» و «طراحی نظام پیشگیرانه» را روشن می‌سازد.

این امر بایستی سیاست کلی آستان باشد. هر چند شیوه‌های پیشگیرانه در بخش املاک و اراضی با شرکت‌ها و مؤسسات دیگر، متفاوت است. در بخش املاک و اراضی، حفاظت و نظارت در مرحله اول بر عهده یگان حفاظت و معاونت املاک و اراضی است. در این خصوص تعیین تکلیف اراضی که تاکنون در چرخه واگذاری و درآمدزایی قرار نگرفته اهمیت ویژه‌ای دارد. تلاش‌های قابل تحسینی هم در این خصوص انجام شده که کافی و کامل نیست و باید یک گروه تخصصی تشکیل شود و با درایت لازم این کار را پیگیری کنند.

در بخش شرکت‌ها اقدامات پیشگیرانه به سادگی املاک و اراضی نیست. مشکلات موجود در این بخش جدی‌تر و عمیق‌تر است. باید مدیران محترم شرکت‌ها و سازمان‌ها را موظف کرد که در انعقاد قراردادها دقت لازم را چه از لحاظ مالی و چه حقوقی به عمل آورند؛ در فرایند اجرای قرارداد، مراقبت مضاعفی داشته باشند تا قرارداد از مسیر اصلی خود منحرف نشود.

بیشتر پرونده‌ها مربوط به انعقاد قرارداد نامناسب چه از لحاظ مالی و چه از لحاظ حقوقی است. مواردی هم مربوط به انحراف از مسیر قرارداد در فرایند اجراست. بنابراین اصل در اقدامات پیشگیرانه در این بخش، کنترل قراردادها می‌باشد. اصل مهم دیگر انتخاب و انتصاب اشخاص صالح از جهت تخصص و تعهد به عنوان مدیران عامل و هیئت مدیره و مدیران میانی شرکت‌ها و مؤسسات است که نقش پیشگیرانه در مشکلات بعدی دارد.

در سالهای اخیر با توسعه یگان حفاظت و هماهنگی بهتر معاونت حقوقی و املاک و اراضی و اقدام به اخذ اسناد تک‌برگی برای اکثر اموال غیرمنقول، واحد حقوقی با قاطعیت در خصوص اقدامات متصرفان برخورد کرده و میزان تصرفات عدوانی، کاهش چشمگیری داشته است. ادامه این تلاش‌ها و هماهنگی‌ها منجر به کاهش بیشتر تصرفات عدوانی خواهد شد.

بدهد. این روندها باعث ایجاد اعتماد مردم و جذب موقوفات جدید می‌شود زیرا یکی از دغدغه‌های مردم متدین و خیر برای وقف اموالشان، این است که آیات متولیان وقف توانایی حفظ موقوفه را دارند یا نه. مردم باید بدین موفقیت و سختگیری متولیان در حفظ موقوفات، برای وقف‌های جدید ترغیب و تشویق می‌شوند.

شرایط پیگیری‌های حقوقی مربوط به موقوفات آستان قدس رضوی

معاونت حقوقی بنیاد بهره‌وری موقوفات حدود ۱۰ هزار پرونده جاری در آستان قدس دارد که حدود ۶ هزار فقره از آن‌ها در محاکم قضایی در حال رسیدگی در مراحل مختلف است.

همه این موارد هم مربوط به املاک و اراضی است. حدود ۳ هزار پرونده هم در مرحله اجرای احکام در دادگستری است و حدود ۶ هزار پرونده محاکماتی و اجرایی هم مربوط به شرکت‌ها و مؤسسات دیگر است که در حال پیگیری می‌باشند. البته از ۶ هزار پرونده جاری در محاکم که مربوط به املاک و اراضی است، در ۸۰ درصد موارد آستان قدس نه خواهان است و نه خوانده اصلی، بلکه صرفاً چون «عرصه» موضوع دعوا و موقوفه هم می‌باشد، مدعی ناچار است در طرح دعوا به طرفیت خوانده اصلی، مالک عرصه یعنی آستان راهم طرف قرار بدهد. در خصوص پرونده‌های اجرای احکام نزدیک به ۲۵۰۰ پرونده مربوط به خلع ید از افرادی است که عموماً متصرف اولیه و آگاه نبوده‌اند.